

Slovenski dom

Stev. 50

V Ljubljana, sobota 1. marca 1941

Leto VI.

Bolgarski predsednik vlade Filov in zunanji minister Popov na Dunaju?

Vsa poročila iz Sofije zatrjujejo, da bo Bolgarija uradno pristopila k trojnemu paktu

Sofija, 1. marca. g. Reuter poroča: Po še nepotrjenih poročilih sta bolgarski ministrski predsednik Filov in zunanji minister Popov odptovovala iz Bolgarije v Nemčijo zadnjo noč. Tam naj bi se sestala z nemškimi zunanjim ministrom von Ribbentropom ter izjavila pristop Bolgarije k trojnemu paktu. To poročilo se zdi močno verjetno, kajti potrjeno je bilo tudi, da sta na Dunaj dospela Ribbentrop in japonski poslanik v Nemčiji Ošima. Za pol ure se je sestala ponoči bolgarska vlada na tajno sejo, po kateri je kralj Boris Filova sprejel v avdiceno. Telefonske zve-

ze v Bolgariji zdaj ne delujejo že več, samo čez dan. Tajna policija je zaprla nekaj tujih poročevalcev, med njimi tudi dopisnika lista »London Times«. Na ogorčen protest britanskega poslanika je bil nato ta izpuščen na svobodo.

Sofija, 1. marca. m. Europa Press. V Sofiji so zaprili tri britanske časnikarje, ki so izdajali »British News«. Ti časnikarji so: Enov, Jančugov in Botev. Zdjaj so internirani nekje v Bolgariji. Botev je bil tudi dopisnik londonskega časopisa »Times«.

Sofija, 1. marca. m. Agencija Reuter poroča: Britanski poslanik v Sofiji Rendell je bil večeraj

pri bolgarskem ministrskem predsedniku Filovu. Oglasil se je pri njem zaradi aretacije treh angleških časnikarjev, Enova, Jančukova in Boteva. Na njegovo posredovanje so bili ti britanski časnikarji takoj izpušeni na svobodo. Poslanik Rendell je potem s Filovim govoril o mobilizaciji v Bolgariji, ki po njegovem mnenju ni upravičena. Kaj mu je bolgarski ministrski predsednik odgovoril, ni znano.

Sofija, 1. marca. m. United Press poroča: Snoči ob pol 9. so začeli klicati pod orožje oddelke za obrambo pred letalskimi napadi.

Vesti 1. marca

Novega japonskega poslanika v Nemčiji generala Ošima, je v večeraj v Berghofu sprejel voditelj Nemčije Adolf Hitler. Japonski poslanik mu je izročil svoje poverilnice. General Ošima je bil že pred leti v Nemčiji kot funkcionar japonskega veleposlanstva.

Nova italijansko-nemška trgovinska pogodba ukinja dosedanj klirinški način plačevanja in bosta obe državi odslej blago kar medsebojno zamenjavali. Ves dogovor temelji na stremeljenju, da je treba vse gospodarske sile Italije in Nemčije podrediti vojnim ciljem in jih spraviti v popoln pogon, pravi o tej pogodbi nemška poročevalska agencija.

V začetku italijansko-nemškega sodelovanja na afriških tleh prisegamo, da bomo tvegali zadnji napor za skupno zmago velike Nemčije in velike Italije, pravi v svojem dnevnem povelju nemškimi vojakom v Libiji vrhovni poveljnik oboroženih sil v Severni Africi. V Tripolisu je bila namreč vojaška parada, pri kateri so sodelovali tudi nemški vojaki, ki že posegajo v boje med Angleži in Italijani.

Nov gospodarski sporazum sta sklenili Madžarska in Slovaška. Besedilo sporazuma so sestavili v Bratislavi in ga tudi tam podpisali.

Nemška letala so predvečernjo noč hotela s torpedi napasti ladje v nekem angleškem konvoju v Severnem morju, toda napad je bil odbit, poroča britanska admiraliteta po agenciji Reuter.

Zaloga jekla v Združenih državah so tolikšne, da bodo pokrile ne samo vse potrebe državne obrambe, temveč tudi vse potrebe industrije, je izjavil predsednik Roosevelt večeraj na tiskovni konferenci.

Posebni Rooseveltov odposlanec polkovnik Donovan, ki je na svojem dolgem potovanju po Evropi, obiskal tudi Beograd, je prispel v Madrid, toda o njegovem prihodu in bivanju španske uradne oblasti niso objavile nobenega poročila.

Za šestletnico nemškega letalstva je poslal maršal Göring letalcem dnevno povelje, v katerem izreka v imenu nemškega naroda zahvalo za velike zmage, ki jih je ravno letalstvo priborilo Nemčiji. Dejal je tudi, da je nemški narod ponosen na svoje letalce.

»Popolo d'Italia« v nekem članku razpravlja o italijanskem položaju v italijanski Somaliji in Eritreji ter pravi, da je močno verjetno, da bodo italijanske čete morale izprazniti vso Somalijo in Eritrejo ter ju prepustiti sovražniku, kajti tu dve pokrajini imata le majhne možnosti za uspešno obrambo. List izraža upanje, da bo prišlo v Abesiniji do hudega odpora proti sovražniku, kajti ta dežela da ima zelo mnogo možnosti za zmogljivo obrambo.

Eden izjavlja, da se tudi Anglija trudi za mir na Balkanu

Ankara, 1. marca. g. Reuter poroča: Angleški zunanji minister Eden in načelnik imperialnega generalnega štaba sir John Dill, sta odptovovala iz Ankare večeraj. Pred odhodom se je Eden pogovarjal z Ismetom Inenijem. Preden sta se odpeljala, je dejal zastopnikom tiska, da sta on in Dill globoko ganjena od čudovitega sprejema, ki jima ga je priredilo turško ljudstvo in ki je dokazal, kako veliko je prijateljstvo turškega naroda do Anglije. Poročilo pravi med drugim: V sedanjem položaju bo vsaka stvar, ki zanima obe strani, razpravljana s posebnim ozirom na to, da se ohrani na Balkanu mir. V vseh vprašanjih je bil dosežen popoln sporazum.

Ankara, 1. marca. g. Reuter poroča: Razgovori v Ankari so z enim udarcem pokončili vsa sušljajna glede Turčije, ki so nastala ob sklenitvi turško-bolgarskega pakta. Ugotovljen je bil z angleške in turške strani popoln sporazum v vseh balkanskih vprašanjih. V Ankari sodijo, da je za Bolgarijo nastopil položaj kritične točke. Sem so namreč pripelje vesti iz Beograda, Budimpešte in Madrida, da bo danes Bolgarija pristopila k osi. Turški krogi menijo, da nemškega zanikanja v tem pogledu ne sme jemati doslovno.

Posebna pozornost je večeraj v Ankari vzbudilo dejstvo, da se je angleški zunanji minister Eden pred svojim odhodom izredno dolgo pogovarjal z moskovskim poslanikom Staffordom Crippsom ter še bolj dejstvo, da je imel dolg pogovor tako s sovjetskim, kakor tudi z jugoslovanskim poslanikom v Turčiji.

Budimpešta, 1. marca. m. Madžarsko časopisje se obširno bavi z zapletenim položajem na Balka-

nu. Na dobro obveščenih mestih pravijo, da za zdaj še ni mogoče videti končnih uspehov zadnjih posvetovanj v Turčiji, prepričani pa so, da je angleški zunanji minister prišel v Turčijo prepozno. Uradno glasilo »Budapester Nachrichten« v zvezi s tem piše:

Z britanske strani so se v Bolgariji poslužili še zadnjega sredstva, namreč grožnje, da bo an-

gleški poslanik v Sofiji zapustil Bolgarijo. Najverjetneje je, da ta britanska grožnja na Bolgarijo ne bo naredila nobenega posebnega vtisa. Kar se tiče Turčije, je britansko časopisje v začetku skušalo prikazati bolgarsko-turško izjavo kot britanski diplomatski uspeh. Toda zdaj se zdi, da minister Eden ni zadovoljen s svojimi zadnjimi razgovori ter da zahteva od Turčije, da mora zavzeti odločnejše stališče. Najverjetneje je, da je bil to tudi glavni namen Edenovega potovanja v Turčijo, toda ta njegova pot je prišla prepozno. V najboljšem primeru se lahko smatra, da so bili njegovi razgovori v Turčiji informativnega značaja.

Obkoljevanje Kerena se nadaljuje

Nekje v Italiji, 28. febr. Stefani. Uradno poročajo: Naknadno smo ugotovili, da smo pri napadu na Malto, o čemer govori večerajšnje poročilo, uničili na letališču še pet sovražnikovih letal.

Severna Afrika: Italijanska in nemška letala so uspešno napadla sovražnikove motorizirane enote. Pri Kufri in Džarabubu smo zavrnili več sovražnikovih napadov.

Vzhodna Afrika: V odseku pri Kerenu živahno delovanje našega topništva.

Somalija: Nadaljujejo se srčiti boji. Naše čete se po izpraznitvi Mogadiscia odločno bore na postojankah severno od tega mesta.

London, 1. marca. g. Reuter poroča: Svobodne francoske sile iz Brazavilleja so spet napadle oaze v Kufri. Med boji je bilo precej Italijanov ubitih. Kufra je zelo velika zelemica v libijski puščavi. Francoske čete imajo za seboj 500 km neobjudene puštinje.

Chartum, 1. marca. g. Reuter poroča: V Eritreji se zdaj iz ure v uro povečava pritisk na Keren.

Italijani se obupno branijo. Posebno hud je pritisk od zahoda in juga, čedalje močnejši pa postaja tudi s severa. V Abesiniji Italijani naglo izpraznjujejo postojanke v Godjamu. V italijanski Somaliji: število ujetnikov stalno narašča, ker prihajajo k južnoafriškem četam razpršeni oddelki, ki so se razkropili po puščavi. Po boju pri Dželibu je bilo bojšče čez in čez pokrito s trupli. Prizor je bil strašen. Sodijo, da so bile v Somaliji dozdej popolnoma uničene tri italijanske divizije.

Izvedelo se je, da sta bili pri bombnem napadu, ki so ga v ponedeljek izvedla angleška letala, hudo poškodovani v Tripolisu dve elektrarni. Nad Libijo sta bili večeraj zbiti dve nemški letali.

Nemci napadli konvoje, Angleži bombardirali Wilhelmshafen in Boulogne

Berlin, 29. februarja: Nemško vrhovno poveljstvo poroča: Neka podmornica je potopila 22.000 ton sovražnikovih ladij. Nemški bombniki so predvečernjim potopili 500 km zahodno od Irske 9 ladij iz nekega konvoja z 58.000 tonami in nevarno poškodovali še nadaljnje tri ladje, tako da lahko mislimo, da so izgubljene. Nadaljnje štiri ladje smo nevarno zadeli z bombami. Pri nasilnih ogledih nad britanskimi vodami je nemško letalstvo večeraj potopilo zahodno od Irske neko 10.000 tonsko ladjo in nevarno poškodovalo 6 večjih ladij. Del teh ladij lahko smatramo za izgubljen. Bombniki so večeraj padli vojaške cilje v južni in jugovzhodni Angliji in uničili na 6 letališčih mnogoštevilna letala in hangarje. Bombe so povzročile eksplozije v neki letalski tovarni. Sovražnik večeraj in preteklo noč ni napadal ozemlja Nemčije in zasedenih pokrajin.

London, 1. marca. g. Reuter poroča: Sovražna letalska delavnost snoči ni imela posebno velikega obsega ter je bila v prvi vrsti usmerjena proti londonskemu prostoru. V Londonu sta bila dva alarma in bombe so napravile nekaj škode. Toda v splošnem napad ni bil hud in niti ni bilo mnogo žrtev, niti mnogo škode. Nemci so posku-

šali napasti tudi jugovzhodno Anglijo, kjer so vrgli bombe, pa jih je kaj hitro zavrnilo protiletalsko topništvo in pregnalo nazaj k francoski obali.

London, 1. marca. g. Reuter poroča: Admiraliteta sporoča, da se je H. M. S. ladja »Exmorec«, ko je spremljala neki konvoj, potopila. Konvoj je ostal nepoškodovan. »Exmorec« je bil rušilec, ki je imel 900 ton.

London, 1. marca. g. Reuter poroča: Angleži so s svojimi novimi bombniki ponoči vnovič silovito napadli nemško luko Wilhelmshafen. Druga letala pa so srđitno bombardirala Boulogne. V obeh krajih so nastali veliki požari in eksplozije.

Obiski našega zunanjega ministra na Madžarskem

Budimpešta, 1. marca. j. Jugoslovanski zunanji minister je večeraj obiskal Stolni Beograd, kjer mu je meščanstvo priredilo zelo prišrben sprejem. Jugoslovanskega zunanjega ministra in njegovo gospo so spremljali v Stolni Beograd prosvetni minister Ballint Homan, poslanik Rasič, madžarski poslanik v Beogradu baron Bessenyei, pomočnik zunanjega ministra dr. Ilija Jukič in drugi člani spremetva. Pred obiskno hišo se je sprevod avtomobilov ustavil, kjer je bila zbrana velika množica, ki je jugoslovanskega ministra toplo pozdravljala. Nato so odšli po mestu in si ogledali srednjeveške zanimivosti, ter cerkve, cerkveni muzej in druge zanimivosti. Potem so odšli pred spomenik padlih vojakov, kjer so s kratkim molkom počastili padle madžarske junake. Opoldne je bilo na čast jugoslovanskemu zunanjemu ministru in njegove gospe prirejeno kosilo v novo zgrajenem domu Viškega reda.

Ko se je minister Cincar-Marković vrnil iz Stolnega Beograda, je z gospo obiskal dvovo pokojnega madžarskega zunanjega ministra grofa Csakyja, ki je bil podpisal madžarsko-jugoslovansko pogodbo o večnem prijateljstvu.

Za 40 milijonov dolarjev orožja bo izvozila Amerika v prvih mesecih letošnjega leta. V januarju ga je izvozila za 14 milijonov, za nekaj milijonov pa ga je izvozila v februarju. Za marec pričakujejo izredno velike pošiljke, pravi londonski radio.

»Völkischer Beobachter« piše, da Amerika izredno pospešuje svojo industrijo orožja. List pravi, da o namenu tega orožja ni nobenega dvoma, temveč da je jasno protinemsko.

Novih 200.000 italijanskih delavcev bo šlo iz nevarnega področja v Nemčijo, kjer bodo zaposleni zlasti v industriji, vedo povedati dopisniki tujih listov v Berlinu.

Novi angleški bombniki znamke »Stirling« imajo štiri motorje ter se ponašajo doslej z najstrahovitejšo vojaško oborožitvijo, ki je poznana v letalstvu. Pred nekaj dnevi so bili ti bombniki prvi poslani nad Nemčijo ter so se izborni obnesli.

Grozeča napetost zaradi sporov med francosko Indokino in Tajem

Japonska hoče na vsak način ukloniti Francijo

Tokio, 1. marca. j. Posredovanje Japonske v sporu med francosko Indokino in Tajem, ni imelo tistega uspeha, kakor ga je japonska diplomacija pričakovala. Japonska je skoro v celoti podprla tajske zahteve po vrnitvi večjih delov francoske Indokine Tajui. Toda francosko odposlanstvo, ki se v Tokiju pogaja za mir, je odklonilo tako obsežne zahteve in ponudilo svoj kompromisni predlog. Ker Japonska že zaradi svojege ugleda ni marala odnehati, je bil francoski predlog odklonjen, nakar se je takoj pojavila napetost, ki ni pokazala več nobene nade na uspeh japonskega posredovanja. Ker so bili Francozi navzile temu trdovratni, je Japonska v odločni obliki zahtevala od francoskega odposlanstva, da do polnoči danes ponoči odločno odgovori, ali misli sprejeti predlog za premirje ali ne. Obenem je japonska vlada izdala tudi ukrepe vojaškega značaja ob meji Indokine in to je govorilo v prilog menaja, da misli Japonska z vojaško silo priiliti francosko Indokino, da se vda. Francoska vlada je pod vodetvom maršala Petaina o tem položaju razpravljala in je, kakor se zdi, pod vtisom težkih okoliščin nazadnje le odnehala, ker bi njeno vztrajno odklonilo stališče utegnilo sprožiti vojno na Daljnem Vzhodu. S takšno možnostjo so računali tudi Angleži in Amerikanci in so storili vse potrebno, da jih kakšen japonski sunek

ne bi presenetil na kopnem niti na morju. Dejstvo, da bo maršal Petain govoril danes popoldne po radiu francoskemu narodu, razlagajo tako, da bo stari maršal skušal dopovedati, da je bila Francija prisiljena v veoliko žrtev, ker vse te izgube ni mogla preprečiti.

Vichy, 1. marca. United Press poroča: Nepotrjena poročila vedo povedati, da je Francija sprejela japonske predloge zadnjo noč. Francoski kabinet se je sestal na posebno sejo ponoči. Po drugih poročilih pa položaj ni jasen ter naj bi bila Francija Japonsko zavrnila kot razsodnika v spopadu, pač pa bi jo sprejela kot posredovalca. Japonski radio je večeraj sporočil, da je Siam sprejel japonske predloge.

Nad Grčijo hudi letalski spopadi

Nekje v Italiji, 1. marca. Stefani. Uradno sporočajo: Grško bojšče: Nikakršnih važnejših dogodkov. Nek sovražnikov bombniški oddelci, ki je skušal napasti neko naše letalsko oporišče, so naši lovci zavrnili. Eno sovražnikovo letalo tipa Spitfire smo zbili. Tudi momariške protiletalske baterije

so sestrelile eno sovražnikovo letalo.

Atene, 1. marca. g. Reuter. Angleško poročilo o sijajni zmagi nad italijanskim letalstvom potrjuje tudi grško poročilo, ki pravi, da je bilo večeraj zbitih na tla več kakor trideset italijanskih aparatov. Med večerajšnji bitko nad Valono je bilo sestreljenih 7 italijanskih letal, dve drugi pa sta trčeli v zraku. Rezultat bojev je tedaj 39 proti nič in verjetno je še večji ter dozdej v vojni zgodovini vsekakor edinstven.

Italijanska letala so večeraj napadla Prevezo na zahodni obali ter so ubila večje število civilistov in italijanskih ujetnikov. Napaden je bil tudi Krif, ni pa bilo nobene škode.

Grško poročilo, ki govori o operacijah na kopnem, pravi:

Po uspešnih krajevnih akcijah smo ujeli precejšnje število ujetnikov. En italijanski napad s tanki je bil odbit in en tank uničen. Siloviti italijanski protinapadi so usahnili ob grški obrambi. Bilo je več mrtvih in precej ujetnikov.

Atene, 1. marca. g. Reuter poroča: Vrhovno poveljstvo angleških letalskih sil v Grčiji sporoča, da so angleški lovci večeraj zbili nad južno Albanijo 26 italijanskih letal in da so devet drugih tako poškodovali, da je vprašanje, če so se vrnila na svoja oporišča. Poročilo tudi pravi, da so se vsa angleška letala, ki so bila brez izjeme znamke »Hurricane« in »Gladiator«, vrnila nepoškodovana v oporišča.

Atene, 1. marca. g. Reuter poroča: Grško letalsko poveljstvo je ugotovilo, da so bila v večerajšnji letalski bitki sestreljena še štiri italijanska letala, tako da znaša število zagotovo sestreljenih italijanskih letal 30.

Bivši španski kralj je večeraj umrl

Verjetno bodo njegovo truplo prepeljali v Španijo in ga položili v kraljevsko grobnico v Escorialu

Rim, 1. marca. j. Večeraj opoldne, nekaj minut pred poldnem, je izdihnil v Rimu pregnani španski kralj Alfonz XIII. Zadnjo svojo noč je prebil sicer mirno, toda sredi popoldneva je začel močno slabeti, dokler ni dobil še hudega srčnega napada. Zdravniki so mu sicer dali injekcije, toda kraljevo življenje je že ugašalo. Sedem minut pred poldnem je umrl. Tik pred smrtjo je prispel španski jezuit Lopez in mu podelil sv. zakramente za umirajočce.

Rim, 1. marca. g. Ponoči truplo umrlega španskega kralja ni ležalo na postelji v sobi, kjer je stanoval, temveč pred veliko spalnico v hotelu, kjer je umrl. Prostor je bil okrašen z vsemi znaki njegovega vladarskega dostojanstva in cerkvenih odlik. Alfonz je bil oblečen v belo oblačilo, kajti bil je poveljnik vseh španskih viteških redov. Njegov beli plašč je bil okrašen z velikim zlatim križem. Tik pred smrtjo je bila žezenj položena »tenčica Marije iz Pilarja«. Podoba Marije iz Saragose je bila položena nad sklenjeni roki. Španski cerkveni odličniki so večeraj stali ob njegovi postelji.

K mrtvaškemu odru je prispel kardinal državni

tajnik Maglione z duhovščino izrazit sožalje, prav tako pa je prispel tudi italijanski prestolonaslednik Umberto izrazit sožalje kralja in kraljice. Prišli so tudi odličniki italijanske vlade, ki so izrazili Mussolinijevo sožalje. Nato pa so prihajali neprestano španski in italijanski aristokrati, ki so se vpisovali v knjigo dvorne hiše. Castno stražo so tvorili karabinjerji v svečani opravi.

V ponedeljek zjutraj bo truplo položeno v Alfonzovo najprihujljenejšo rimsko cerkev Santa Maria dei Angeli. Tu se je oženil njegov sin in naslednik in tu bo pogreb, kakor se zdi, ob devetih zvečer. Morda pa bo truplo pozneje začasno pokopano v španski narodni cerkvi iz 15. stoletja v Rimu v Santa Maria de Montserrat. Njegovo truplo bo pokrito s monarhično zastavo, ki je vibrala na boji, s katero je odplul iz Španije in ki je bila v njegovi sobi ves čas njegovega poganstva. Kraljeva družina je vprašala Francovo vlado za dovoljenje, da bi truplo prepeljali morda v Španijo, kjer bi ga pokopali ob strani drugih španskih kraljev v Escorialu.

Zahteve slovenskih visokošolcev za odpravo slehernih taks in šolnin ter zvišanje dotacij posameznim fakultetam

Ljubljana, 1. marca.

Na sestanku strokovnih klubov ljubljanske univerze smo zbrali slovenski visokošolci gradivo, na podlagi katerega ugotavljamo, da je slovenska univerza, ki je enakovredna zagrebški in belgrajski, občutno zapostavljena v pogledu državnih dotacij. Za svojo delovnost smatramo, da obvestimo tudi slovensko javnost o stanju slovenske univerze in o potrebah in težavah slovenskega visokošolca.

Medicinska fakulteta

V času vedno naraščajoče dragine stojimo slovenski medicinci pred poraznim dejstvom, da verjetno v jeseni ne bo možno odpreti sedmega kliničnega semestra. Tako bi bil večini slovenskih medicincev sploh onemogočeno nadaljnje študij, kajti življenje v Zagrebu ali Beogradu je vsaj še enkrat dražje kot v Ljubljani.

Dalje plačujemo že sedaj za itak dragi študij (zelo drage, toda neobhodno potrebne učne knjige, kot so anatomski atlasi itd.) na ljubljanski medicinski fakulteti mnogo večje laboratorijske takse kot v Zagrebu in Beogradu. Tako je n. pr. kemijska taksa: v Ljubljani 300 din, v Zagrebu 200 din in Belgradu samo 100 din (!), histološka taksa znaša v Ljubljani 200 din v Zagrebu 180 din in v Belgradu zopet samo 80 din (!).

V tem času, ko bi bilo še predvsem potrebno, da bi se vse takse krile iz dotacij za institute in ko so se kemikalije podražile za 100—1000% se že itak sramotno nizke dotacije naših institutov ne zvišujejo, temveč nasprotno še znižujejo.

Tehniki

Prav tako kot medicinci smo prizadeti tudi tehnik. Stanje tehnične fakultete zaradi velikega števila študentov in nezadostne opreme ne odgovarja zahtevam sodobnega študija na univerzi. Strojni oddelek še sedaj ne posluje. Strojnikom iz tretjega letnika prejeti izguba semestra. Kemiki še vedno uničujejo svojo zdravje po vlažnih kletnih prostorih realke, ki še daleč ne ustrezajo potrebam laboratorija, medtem ko zgrabka, ki stoji že več kot eno leto v survojem stanju, razpada. Brez prepotrebne risalnice in modelirnic so tudi arhitekti. 225 montanistov in fužinarjev ima majhni paviljon, v katerem je edina predavalnica tega instituta z 18 mizami. Večina gradbenikov ne more delati v realcih, ker ni več prostora kot za 40 ljudi. Isto je na elektrotehničnem oddelku, kjer se že več let brezuspešno postavlja zahteva po novem institutu.

Velike izpitne in laboratorijske takse ovirajo akademike pri študiju, v današnji dragini pa ga mnogim sploh onemogočajo, tako da je postal študij na nekaterih oddelkih privilegij premožnejših. Predvsem na kemijo so takse tako velike, kot nikjer drugje. Zanimiva je tu zopet primerjava z ostalima univerzama. Medtem ko morajo plačevati naši kemiki povprečno na leto ogromno vsoto 1300 din, plačujejo njihovi belgrajski kolegi le 400 din kemijske takse. Poleg tega morajo naši kemiki plačevati ljubljanski občini za plin, vodo in elektriko občutno vsoto, katere so bili prej oproščeni in zaradi česar so se jim sedaj zvišale takse za tretjino. Dalje so državne dotacije znašale pred 10 leti 350.000 din, medtem ko znašajo sedaj le 80.000 din, kemiki sami pa plačujejo letno 240.000 din.

V pomanjkanju risalnic in institutov je glavni vzrok dolgotrajnega študija naših tehnikov.

Teološka, pravna in filozofska fakulteta

Na teološki, juridični in filozofski fakulteti revakademike najbolj občutno prizadevajo visoke

izpitne takse. Tako se zahteva za diplomsko takso 600 dinarjev. Doktorska čast pa je pridržana samo premožnejšim akademikom, ker se zahteva tiskanje doktorske teze. Zele v normalnih razmerah je stal tisk disertacije okoli 10.000 din. Poleg disertacije je treba plačati še takso 1000 din za doktorsko diplomu. Tako stane danes doktorska čast najmanj 15 tisoč dinarjev. Prizadeži so revni akademiki predvsem zato, ker morajo ta precejšnji znesek plačevati hkrati, pri čemer pa se ne upoštevajo premožnejše razmere. Prav tako se tudi pri izpitnih taksah, ki zna-

Ljubljana od včera do danes

Včera se je ves dan pomalem oblačilo, ni pa hotelo priti ne do dežja, ne do snega. Veter je menda preprečil. Čez noč je nebo tudi ostalo oblačno in zbudili smo se v čmernem, pustem jutru. Pričakovati je, da se bo danes kaj spremenilo.

Jutri bo pa velika selitev!

Jutri bomo, kakor vse kaže, v Ljubljani pogrešili marsikakšen znan obraz. Napravila se je zaradi Planice taka steka kakor je še ne pomnijo. To bo jutri ljudi na kolodvoru in tam gor v našem lepem gorskem kraju. Lahko rečemo, da se nam še dobro godi, ko glavno senzacijo predstavlja še vedno športna prireditev! Res smo po pravici hvaležni možem, ki so nas tako večje vodili ves čas po varni poti in nas obdržali izven vojne v časti in miru!

Kaj je s pekovskimi pritožbami?

O pritožbah pekov, da se je zaradi uvedbe krušnih kart v Ljubljani zmanjšal konsum kruha za 75%, smo čitali v več listih ne samo v Ljubljani, temveč tudi po drugih krajih naše države. Preveč moke in kruha v Ljubljani res nimamo, vendar pa trditve pekov ni popolnoma utemeljena. Z njih stališča je seveda utemeljena želja po zmanjšanju kvote pšenične moke na 2 kg za osebo, vendar pa to ni izvedljivo, ker samo zaradi koristi enega stanu vendar ni mogoče vsem drugim državljanom zmanjšati že itak nizko odmerjene količine moke. Sicer bi se pa pri relaciji mešanja 4:6 zmanjšala seveda tudi mesečna količina kruha od 13 kg na dobrih 7 kg. Vendar bi pa s tem menda tudi peki sami ne bili zadovoljni, ker bi se potem kruha dejansko precej manj pojedlo ali prodalo. Nemogoče pa je porcije moke zvišati, ker tega zeloge, ki jih ima Prevod na razpolago za dravsko banovino, ne dopuščajo, če hočemo do nove žetve imeti toliko vsakdanjega kruha, kolikor ga imamo sedaj. Kar se pa trditve tiče, da Ljubljana sedaj poje 75% manj kruha kot prej, seveda ne drži, saj varčne gospodinjstva sedaj bolj peklo kruh doma in ga zato res manj kupujejo pri pekih.

Preiskavanje živil v našem mestu

Mestni laboratorij za preiskavanje živil v mestnem tržnem uradu je napravil lansko leto 2891 preiskav, na samo mleko pa od tega velike-

Važna uredba za rudarje

Dne 19. oktobra 1940 je izdala Nemčija uredbu o izvedbi socialnega zavarovanja v Alzaciji in Lorenu. S to uredbu je socialno zavarovanje nemške države razširjeno tudi na Alzacijo in Loreno. § 14. dopolnilne uredbe k prvi uredbi z dne 5. decembra 1940 določa, da se smatrajo ohranjen do 31. decembra 1940 vse pričakovane pravice, ki so bile pridobljene pri nosilcu alzaškolo-renskega rudarskega pokojninskega zavarovanja. Po § 15. iste uredbe se pa računajo leta, za katera so plačani prispevki rudarskim zavarovalnicam v Alzaciji-Loreni, kot da so plačani po nemškem zakonu o rudarskem zavarovanju.

Ta uredba je zelo važna za naše rudarje, ki so zaposleni v Alzaciji in Loreni. v smislu čl. 1. pogodbe o socialnem zavarovanju med Jugoslavijo in Nemčijo z dne 5. avgusta 1929 — v veljavo je stopila 3. oktobra 1929 — so namreč naši državljani v Nemčiji izenačeni z domačimi delavci v pogledu dajatev iz socialnega zavarovanja.

Za rentnike, ki že prejemajo rente iz alzaškolo-renskega nezgodnega invalidnega ali pa rudarskega zavarovanja, pa velja naslednje: Od 1. januarja 1941 dalje se bodo vse rente in pokojnine preračunale na novo. Dokler se ne ugotove proračunski zneski, bodo koristniki prejemali primeren predujem.

Uredba z dne 19. oktobra 1940 nudi prizadetim zelo koristne ugodnosti, zaradi tega naj se jih poslužijo takoj, da ne bodo pozneje trpeli sami.

šajo za vsak izpitni predmet 50 din, ne upoštevajo premožnejšo stanje posameznika. Zato je upravičena naša zahteva po progresivnem plačevanju izpitnih taks. Juridična in filozofska fakulteta imata tesno odmerjene prostore v osrednjem prostoru univerze, kjer bi bilo komaj dovolj prostora za univerzitetne urade. Medtem ko ima v Belgradu vsaka fakulteta svojo palačo, ima slovenska fakulteta fakulteta n. pr. samo tri predavalnice.

Na podlagi navedenih dejstev, ki dovolj glasno govore, smo slovenski akademiki sklenili začeti širokopolezno akcijo za odpravo slehernih taks in šolnin ter za istočasno zvišanje dotacij posameznim fakultetam slovenske univerze. Na začetku te svoje akcije se obračamo na vso slovensko javnost, pri kateri smatramo, da bomo želi popolno razumevanje in vsestransko podporo.

Celje

Negujte svoje zdravje!

Posečajte mestno parno in kadno kopališče na Vrazovem trgu!

Cene:

Pršna kopel:

II. razred 3 din — brez perila 2 din

I. razred 5 din — brez perila 4 din

Kadna kopel:

II. razred 8 din — brez perila 6 din

I. razred 12 din — brez perila 10 din

Parna kopel:

II. razred 12 din — brez perila 10 din

I. razred 18 din — brez perila 16 din

Masaža 5 din

Abonenti, ki kupijo 10 listkov za poljubno kopel, imajo 10% popusta, vendar jih morajo izrabiti v teku 6 mesecev, sicer izgube veljavo.

ga števila odpade 2588 preiskav. Opominov je izmalo mestno poglavarstvo 125 in v 215 primerih je moralo krivice tudi kaznovati. Kakor iz tega vidimo, je bilo celih 8% mleka neprimernega, še več je bilo pa kaznovanih zaradi drugih živil, saj je bila izrečena kazen v 57 primerih ali skoraj pri petini preiskav, kar je izredno visoko število. Kazen je bila namreč izrečena skupaj pri 262 preiskavah v obliki plačane takse za preiskavo v višini 80 din ali skupaj 20.960 din. Se posebno so bili pa grešniki kaznovani za prestopke tedaj, če je bilo mleko zalito. Samo v mesecu decembru je bilo mleko v 38 primerih neprimerno. Ker je pa ob hudem mrazu meseca decembra prihajalo zmrzlo mleko v Ljubljano, večkrat tudi ni bilo mogoče jemati vzorcev za preiskavo. Zato je pa mestni tržni urad prav močno poostrel kontrolo tik pred božičnimi prazniki, ko so ljudje v večji meri kupovali mleko za potice. In prav te-

predložene gospodarskemu finančnemu odboru.

Podpisani odbor ima utemeljeno nado, da pride do te rešitve navzlic izrednim razmeram, povzročenim po sedanjih vojni, ki so gotovo tudi vplivale na to, da zaževa vojne odškodnine še ni rešena.

Podpisani odbor ne bo miroval, dokler ne dobe vojni oškodovanci odškodnine za vojno škodo, kakor so jo dobili vojni oškodovanci v drugih evropskih državah in pri nas vojni oškodovanci iz bivše Srbije in Črne gore.

Toliko v vednost vojninih oškodovancem.

Živahen živilski trg

Ljubljana, 1. marca.

Lepo pomladno jutro je privabilo na živilski trg mnogo prodajalcev, in tudi kupcev ni manjkalo. Na trgu pred Mestnim domom so zvrstili prodajalci tri dolge vrste vozikov, s katerimi so prihajali blago na trg. Ves perutninski otok je bil poln. Kmetice so imele naprodaj zelo veliko jajc, ki so se zopet pocenila. Gospodinja je lahko kupila še osem jajc za kovača. Pa tudi po 9 jajc je lahko dobila, le da so bila nekoliko drobnejša. Perutnine pa ni bilo mnogo naprodaj. Kokoši so bile po 35 do 40 din. Živi domači zajci so cenejši in veljajo 18 do 20 din.

Tudi zelenjave je bilo na pretek. Kilogram dalmatinske solate je veljal od 10—12 din, kilogram špinata pa je veljal 14 din. Karfiola je cenejša in je kilogram po 6.50 do 7 din. Mnogo je bilo radiča, ki so ga prodajale prodajalke merico po 2 din. Sedaj je dober tudi motovilci in regrat, ki ga prodajajo po isti ceni. Črna redkev je po 0.50 din. Za isti denar lahko dobiš velik koren ali repo. Zelena glava je še dražja, ker velja belo in rdeče zelje od 1—2 din. Šop petršilja ali drugih pridelkov za juho je po dinarju.

Dobro so bili založeni prodajalci s sadjem. Prvovrstna jabolka so prodajali od 10 do 12 din. Jabolka druge vrste so cenejša in jih prodajajo od 7—9 din. Venec smokev je po 3 din. Suhe slive pa prodajajo branjevke kilogram po 16 din.

Novi dr. Koroščevi znaki

Prireditelji jutrišnje akademije ZFO in ZDK so poskrbeli še za novo presenečenje. Člani ZFO in njihovi prijatelji bodo namreč na akademiji lahko kupili po 5 din nove Koroščeve znake. Naj ne gre za akademije noben gledalec, ne da bi imel pripet novi znak.

Samo programi so še na razpolago

Zvezne akademije ZFO in ZDK so postale v Ljubljani že tradicija. Zato so vstopnice za tri reditve razprodane vsako leto že pred prirediteljo. Za jutrišnje akademije so sedaj na razpolago le še programi, ker so vstopnice že vse razprodane. Tiskan program bo zelo dobrodošel gledalcu, ker so posamezne točke sponda lepo pojasnjene in bo zelo olajšal dojemanje moderne telesne vzgoje, ki bo prikazana na unionskem odru.

Tečaj..

za dekorativno pisavo, za katero vlada posebno med trgovstvom veliko zanimanje, priredi Klub izložbenih aranžerjev v Ljubljani Tečaj, ki se prične v sredo 5. marca t. l. bo obsegal 7 vrst dekorativne pisave. — Prijave in informacije: SIMONČIČ L. trgovec, Pred škofijo. Odbor.

SELDON TRACE:

KORAKI V NOČI

Roman s slikami

»To ni nič posebnega,« mu je v smehu odgovorila hči. »Ali vas je morda tudi vprašal, če ste se kdaj tudi z menoj sprli?«

»Ni bilo besede o tem,« je jezno prekinil. »Vprašanja tega bedaka so izdajala neko sumničanje.«

Obmolnil je, nato pa se zagrohotal in dodal:

»Sumi me, da sem ubil Ricarda. A o Princezu niti ne govorim!«

»No, vendar niste morilec, kajno oče?« je mirno rekla Marie.

»Zato mi ni jasno, zakaj se tako razburjate?«

»Moj Bog! Marie! Ti gledaš na to z neverjetnim mirom! Zdi se, da ne razumeš, kaj vse pomeni taka obdolžitev, že zaradi ugleda, ki ga uživam v tem mestu!«

Marie je odikmala.

»Kar se tiče mene, ne vidim v tem nobene žalitve! Polcija mora napraviti povsod preiskavo. Zakaj bi bili ravno vi izvzeti od sumat? Zakaj pa ste se prav za prav res skregali z g. Ricardom. Niti jaz nisem o tem nikdar zvedela. ... Mislim, da je to zaradi Dickya, ali nisem vedela za gotovo.«

»Cashdon«, je dejal z mirnejšim glasom »ni bil noben vzrok mojega prepira z Ricardom!«

»Ali vseeno ste sovražili Dickya ... Zato, ker je bil Ricardov nečak.«

»Kar bo, bo, odbil sem vsako izpovedovanje temu prokletemu detektivu. Moje osebne stvari niso nobenemu nič mar!«

Polkovnik je znova oživel:

»Ricardo je bil prokleti jud... pravi Shylock!«

»Mislim, da sem sedaj uganila«, je rekla Marie. »Menim, da vam je posodil denar!«

»Da... po oduševljenih obrestih, ki jih je stalno povečeval, čim sem ga prosil, naj odloži rok plačanja. Razen tega mi je preti, da bo razglasil moje denarne neprilike po vsem mestu, kadar sem ugovarjal njegovim oduševljenim zahtevam. A če se policija misli vmešati v stvari, ki se tičejo samo mene, in jih potem razglasiti, se zelo moti, ker ne ve, kdo sem jaz!«

Obrnil se je in odšel s težkimi koraki iz sobe.

Marie je ostala zamišljena. Le misli na Jamesa — na Jamesa Hadona so jo umirile, sicer bi bila dobila živčni napad.

XVII. POGLAVLJE.

Detektiv iz Scotland Yards.

Minula sta dva dneva. Polcija je podvojila delovanje, a brez uspeha. Naslednji dan je bil določen sestanek v pisarni

brigadirja Bramleya. Razen policijskega komisarja in inspektorja iz Exfielda je bila še neka nova osebnost. Bil je to močan, mračen človek, glavni inspektor Scotland Yardsa g. Guidlugh.

Vtis, ki ga je g. Guidlugh napravil na svoje policijske kolege — je bilo razočaranje. Poslušal je polni dve uri policijska poročila. Medtem ni ničesar govoril, le sem in tja je pokimal in nerazločno zagodrnjal. Ko je bilo poročanje končano, je prošil za dovoljenje, da si je prižgal pipo.

»Dobro, dobro. Gospoda, to je zelo zanimivo.« Inspektor iz Exfielda se je komaj zadržal, da ni ironično izrazil svojega zadovoljstva, a policijski inspektor se je namršil in rekel:

»Milo nam je, ko smo slišali vaše mišljenje, ali mi menimo, da je ta zadeva postala že preveč zanimiva.«

Guidlugh je odikmal.

»Mislim sem pravkar reči, da je škoda, ker me niste že prej poklicali. Ko pa sem razmišljal, se mi zdi še bolj pametno, da

je tako. V sedanjem stanju je še nedotaknjen problem za rešitev, kar mi je bolj všeč, kot če bi moral iskati delno rešitev.«

»Glavna karakteristika teh umorov ali atentatov — kot ste vi sami že najbrže zapazili — je ta, da gre pri vsakem novem umoru za drugačno metodo. Ta različnost se zelo redko sreča, če je en sam človek izvršil cel niz umorov.«

»Stari Ricardo je bil zadavljen, dočim je bil g. Prince ubit s križem. Mladi Darek Ricardo bi bil kmalu umorjen z nožem. In končno izpoved doktorja Hadona ni dovolj točna, da bi jo bilo mogoče uporabiti. Njega so brez dvoma pahnili s stopnišča v tej prazni hiši, v katero je tako smelo šel. Ponovno ga moramo zaslišati, čim bo ozdravel, toda ni verjetno, da bi nam dal kakšna nova pojasnila. Hm! Vse to je zelo zanimivo!«

Policijski komisar se je ponovno namršil in vprašal:

»Kaj sklepate ob tej raznolikosti?«

Guidlugh je zopet povlekel parkrat iz svoje pipe, preden je odgovoril:

»Če ne bi bil opazil raznih poedinosti, bi mislil da gre za celo drhal zločinov. Sedaj vem zagotovo, da gre res za enega samega zločinca, verjetno Cashdona. Vsekakor je vzel v obzir okolnosti tega ali onega zločina. Tako je bil Ricard upavan, da je bil lahko zadavljen, Prince je bil premlaten, preden je mogel klicati na pomoč. To se pravi, da ni pričakoval, da ga bo napadel oni, ki je bil z njim v sobi ali, da ni videl napadalca. Tega poslednjega ne smemo izgubiti izpred oči, čeprav se zdi, da se ne more skladati s Cashdomom. (Dalje sledi.)«